

Sygn. akt XVII AmA 46/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Witold Rękosiewicz

Protokolant: sekretarz sądowy Iwona Hutnik

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania M. C. – Przedsiębiorstwo (...) C. M. w S.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 21 grudnia 2012 r. nr (...)

I. uchyla zaskarżoną decyzję,

II. zasądza od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz M. C. – Przedsiębiorstwo (...) C. M. w S. kwotę 1000 zł (jeden tysiąc) tytułem zwrotu opłaty sądowej od odwołania i kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Witold Rękosiewicz.

Sygn. akt XVII AmA 46/13

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK, pozwany) decyzją nr (...) z dnia 21 grudnia 2012 r., po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko przedsiębiorcy M. C., prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...) M. C. Przedsiębiorstwo (...) w S. (Przedsiębiorca, powód) na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w zw. z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm. dalej: uokik)

I. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Przedsiębiorcy, polegające na stosowaniu we wzorcach umownych o nazwie „Umowa nr ...” postanowień o treści:

1. „Inwestor zastrzega sobie prawo ewentualnej zmiany projektu budowlanego budynku oraz projektu zagospodarowania części wspólnych i osiedla mieszkaniowego w skład którego wchodzi budynek opisany w § 1 oraz do realizacji tych zmian, o ile okażą się one konieczne lub celowe ze względów technicznych i ekonomicznych...”,
2. „Za dzień wykonania umowy przez Inwestora uważa się dzień zgłoszenia Kupującemu gotowości do wydania Przedmiotu Umowy”,

3. „W przypadku nie stawienia się Kupującego celem dokonania odbioru Przedmiotu Umowy i nieusprawiedliwionej nieobecności Kupującego, mimo wyznaczenia daty odbioru, Inwestor ma prawo dokonać odbioru jednostronnego Przedmiotu Umowy, sporządzając na tą okoliczność protokół i podpisując go jednostronnie. Protokół taki zostanie przesłany listem poleconym Kupującemu.”,

4. „Strony zgodnie postanawiają, że przeniesienie przez Kupującego na osobę trzecią praw i obowiązków wynikających z niniejszej umowy wymaga pisemnej zgody Inwestora”.

5. „Kupujący niniejszym oświadcza, iż wszystkie postanowienia niniejszej umowy zostały z nim indywidualnie uzgodnione, że treść Umowy została ustalona w następstwie prowadzonych przez Strony negocjacji, uzasadnione uwagi kupującego do umowy zostały przez Inwestora uwzględnione”.

6. „Ewentualne spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy strony poddają rozstrzygnięciu sądowy powszechnemu właściwemu miejscowo dla miasta G.”,

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego (k.p.c.) do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 26 kwietnia 2012 r.,

II. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik w zakresie opisanym w punkcie I decyzji nałożył na Przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości 41.614 zł,

III. na podstawie art. 77 ust. 1 uokik w związku z art. 80 uokik obciążył Przedsiębiorcę kosztami postępowania w kwocie 11,25 zł.

Przedsiębiorca M. C. w złożonym odwołaniu zaskarżył powołaną decyzję Prezesa UOKiK w całości.

Zaskarżonej decyzji powód zarzucił naruszenie:

1. art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik poprzez uznanie, że stosowane przez M. C. w umowach z konsumentami następujące sformułowania:

A. „Inwestor zastrzega sobie prawo ewentualnej zmiany projektu budowlanego, budynku oraz projektu zagospodarowania części wspólnych i osiedla mieszkaniowego w skład którego wchodzi budynek opisany w § 1 oraz do realizacji tych zmian, o ile okażą się one konieczne lub celowe ze względów technicznych i ekonomicznych.”,

B. „Za dzień wykonania umowy przez Inwestora uważa się dzień zgłoszenia Kupującemu gotowości do wydania Przedmiotu Umowy”.

C. „W przypadku nie stawienia się Kupującego celem dokonania odbioru Przedmiotu Umowy i nieusprawiedliwionej nieobecności Kupującego, mimo wyznaczenia daty odbioru, Inwestor ma prawo dokonać odbioru jednostronnego Przedmiotu Umowy, sporządzając na tą okoliczność protokół i podpisując go jednostronnie. Protokół taki zostanie przesłany listem poleconym Kupującemu.”,

D. „Strony zgodnie postanawiają, że przeniesienie przez Kupującego na osobę trzecią praw i obowiązków wynikających z niniejszej umowy wymaga pisemnej zgody Inwestora.”,

E. „Kupujący niniejszym oświadcza, iż wszystkie postanowienia niniejszej umowy zostały z nim indywidualnie uzgodnione, że treść Umowy została ustalona w następstwie prowadzonych przez Strony negocjacji, uzasadnione uwagi kupującego do umowy zostały przez Inwestora uwzględnione.”.

F. „Ewentualne spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy strony poddają rozstrzygnięciu sądowy powszechnemu właściwemu miejscowo dla miasta G..”

- są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c. do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, co stanowi naruszenie zbiorowych interesów konsumentów, przy czym w uzasadnieniu decyzji Prezes UOKiK wadliwie uznał wymienione wyżej postanowienia umowne za tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnymi wyrokami Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wpisanymi do Rejestru, o którym mowa w przepisie art. 479⁴⁵ k.p.c. pod pozycjami 1470, 1439, 1391, 234, 1782, 2861, 3330, 364, 1501, 2409, 1404, 691, 772, gdy tymczasem klauzule wymienione w punktach od A. do F. nie są tożsame z wskazanymi klauzulami z Rejestru, mają inny zakres znaczeniowy i prowadzą do odmiennych skutków.

2. art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik w związku z art 385¹ § 1 i art. 385³ pkt 10 i 19 k.c. poprzez nieprawidłową wykładnię tych przepisów i w konsekwencji bezzasadne uznanie, że stosowane przez M. C. w umowach z konsumentami postanowienia umowne wymienione powyżej w punkcie 1. od lit. A. do F. rażąco naruszają interesy konsumentów i są sprzeczne z dobrymi obyczajami, gdy tymczasem taka sytuacja nie ma miejsca, wspomniane postanowienia są każdorazowo indywidualnie uzgadniane z konsumentem, przedsiębiorca nie stosuje wzorców umownych ani ogólnych warunków umowy, a wspomniane postanowienia umowne nie kształtują praw i obowiązków konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, jak również rażąco nie naruszają jego interesów.

3. art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. poprzez wykroczenie poza przewidzianą dla Prezesa UOKiK abstrakcyjną kontrolę wzorców umownych i dokonanie wykładni rozszerzającej niedozwolonych postanowień wzorca umownego wpisanych do Rejestru pod pozycjami 1470, 1439, 1381, 234, 1782, 2861, 3330, 364, 1501, 2409, 1404, 691, 722, co w konsekwencji doprowadziło do sytuacji, w której postanowienia umowne niestanowiące niedozwolonych postanowień wzorców umownych, wpisanych do Rejestru, zostały uznane za taką klauzulę wpisaną do Rejestru, co z kolei narusza kompetencję wyłączną Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przewidzianą w oznaczonym przepisie do prowadzenia takich spraw w trybie postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone.

4. Błąd w ustalenia faktycznych, poprzez błędne ustalenie, że klauzule stosowane przez M. C. nie były indywidualnie uzgadniane z konsumentami podczas, gdy M. C. nie stosuje ogólnych warunków ani wzorców umów, a każda umowa jest kontrahentem uzgadniana i prowadzone są negocjacje, w trakcie których dokonuje się istotnych i uzasadnionych zmian w tych umowach.

5. Z ostrożności procesowej powód podniósł również zarzut naruszenia art 106 ust. 1 pkt 4 i art. 111 uokik poprzez:

a) nałożenie na M. C. kary pieniężnej mimo braku naruszenia przez Przedsiębiorcę art. 24 ust. 2 uokik tj. braku naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, a zatem braku podstaw do nakładania kary pieniężnej;

b) nałożenie kary pieniężnej w sytuacji, gdy cele prewencyjne i wychowawcze ustawy zostały przez M. C. zrealizowane jeszcze przed wszczęciem przez Prezesa UOKiK postępowania gdyż zaprzestał on stosowania kwestionowanych klauzul;

c) nieuwzględnienie przy wymiarze kary pieniężnej wszystkich okoliczności towarzyszących stosowaniu sformułowań umownych wymienionych powyżej, tj. zwłaszcza faktu nienaruszania interesu konsumentów, braku po ich stronie jakiegokolwiek szkody, braku winy umyślnej po stronie przedsiębiorcy w stosowaniu niedozwolonych klauzul (szczególnie że nie są one – co przyznaje sam Organ - jednakowe treściowo z niedozwolonymi postanowieniami umownymi wpisanymi do Rejestru), przedłużającego się postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez Prezesa UOKiK pod sygnaturą (...) w 2011 r. i zakończonego niewydaniem decyzji, co utwierdziło powoda, że stosuje postanowienia umowne niezawierające klauzul abuzywnych.

W oparciu o przedstawione zarzuty powód wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości, w tym uchylenie decyzji o nałożeniu na M. C. kary pieniężnej i zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu odwołania powód podniósł, że stosowane przez niego umowy nie zawierały niedozwolonych postanowień umownych wpisanych do Rejestru. Stanowisko Prezesa UOKiK o tożsamości wymienionych w decyzji postanowień wykorzystywanych przez Przedsiębiorcę z klauzulami wpisanymi do Rejestru powód uznał za chybione. Wskazał, że w relacjach z konsumentami nie korzysta z wzorca umowy lecz uzgadnia umowę w drodze negocjacji. Stwierdził, że stosowane przez Przedsiębiorcę postanowienia umowne nie naruszają rażąco interesów konsumentów. Zarzucił, iż w zaskarżonej decyzji Prezes UOKiK nie odniósł się do kwestii sprzeczności wykorzystywanych przez Przedsiębiorcę zapisów z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia przez nie interesów konsumentów ograniczając się do stwierdzenia ich tożsamości z postanowieniami wpisanymi do Rejestru. Podniósł, że Prezes UOKiK naruszył kompetencje sądu ochrony konkurencji i konsumentów do uznania postanowień wzorca umownego za niedozwolone. Stwierdził, iż wobec braku podstaw do uznania wymienionych w decyzji klauzul za tożsame z wpisanymi do rejestru Prezes UOKiK niezasadnie nałożył na Przedsiębiorcę karę pieniężną. Zarzucił, że określając wysokość nałożonej w decyzji kary pieniężnej pozwany nie uwzględnił prawidłowo okoliczności mających wpływ na jej ustalenie. Wskazał, iż z uwagi na precedensowy charakter rozstrzygnięcia, nawet w przypadku uznania, że dopuścił się istotnego naruszenia interesów konsumentów, nie powinien być obciążony karą pieniężną.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania. Podtrzymał w całości wyrażone w zaskarżonej decyzji stanowisko. Podniesione w odwołaniu zarzuty naruszenia wskazanych w nim przepisów prawa uznał za bezpodstawne i stwierdził, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Wskazał, że dla stwierdzenia stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik wystarczające jest wykazanie, iż przedsiębiorca w obrocie z konsumentami posługuje się wzorcem umownym zawierającym postanowienia tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

M. C. jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo (...) C. M. w S.. W prowadzonej działalności gospodarczej zajmuje się m.in. realizacją projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków (k. 47 akt adm.). Przy zawieraniu umów z konsumentami Przedsiębiorca wykorzystuje sporządzony wcześniej w formie umowy standardowej projekt umowy pod nazwą „Umowa nr...” (k. 45 akt adm.), stanowiący wzorzec umowny w rozumieniu art. 384§1 k.c. W sformułowanym przez Przedsiębiorcę wzorcu umownym zamieszczone są postanowienia o treści podanej w zaskarżonej decyzji. W piśmie z dnia 21 września 2012 r. Przedsiębiorca oświadczył, że zaprzestał stosowania wzorca umownego zawierającego postanowienia wymienione w pkt I zaskarżonej decyzji (k. 67 akt adm.). Odpowiadając na wezwanie Prezesa UOKiK powód, w piśmie z dnia 22 października 2012 r. wyjaśnił, że wzorzec umowny zawierający przedmiotowe postanowienia przestał obowiązywać w dniu 29 kwietnia 2012 r. Złożył aktualny wzorzec umowny i poinformował, że ostatnią umowę z wykorzystaniem poprzednio obowiązującego wzorca umownego zawarł 26 kwietnia 2012 r. (k. 81 akt adm.).

Po przeprowadzeniu wszczętego postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2012 r. postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes UOKiK uznał, że zawarte we wzorcu umownym wykorzystywanym przez Przedsiębiorcę do zawierania umów z konsumentami postanowienia są tożsame z postanowieniami wpisanymi na podstawie prawomocnych wyroków sądu ochrony konkurencji i konsumentów (SOKiK) do rejestru klauzul niedozwolonych i wydał zaskarżoną decyzję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Bezsporne w sprawie jest, że w prowadzonej działalności gospodarczej powód wykorzystywał w stosunkach z konsumentami wzorzec umowny zawierający postanowienia wskazane w pkt I zaskarżonej decyzji. W świetle dokonanych ustaleń powyższe okoliczności nie budziły również wątpliwości Sądu.

Z treści zaskarżonej decyzji i z akt administracyjnych nie wynika, że przedsiębiorca M. C. był pozwanym w postępowaniu przed SOKiK o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i w wyniku tego postępowania wymienione w zaskarżonej decyzji postanowienia stosowane przez powoda, na mocy prawomocnego wyroku sądu zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. W toku postępowania w niniejszej sprawie żadna ze stron nie twierdziła, że klauzule umowne wykorzystywane przez powoda w stosunkach z konsumentami były kiedykolwiek przedmiotem oceny SOKiK i w wyniku przeprowadzonego postępowania sądowego zostały uznane za abuzywne.

Przy rozpoznawaniu sprawy należało mieć na uwadze treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15, zgodnie z którą „odmienność interesów reprezentowanych po stronie czynnej i biernej postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone daje podstawę do przyjęcia, że – jakkolwiek brzmienie art. 479⁴³ k.p.c. nie przewiduje odpowiedniego zróżnicowania trzeba w ramach wykładni dokonać jego teleologicznej redukcji. Powinna ona skutkować przyjęciem, że przewidziana w tym przepisie rozszerzona podmiotowo prawomocność materialna wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone działa jednokierunkowo, tj. na rzecz wszystkich osób trzecich, ale wyłącznie przeciwko pozwanemu przedsiębiorcy, przeciwko któremu wyrok został wydany. W efekcie omawiany wyrok działa na rzecz wszystkich, tj. strony powodowej i wszystkich osób trzecich, ale tylko przeciwko konkretnemu pozwanemu przedsiębiorcy.” Sąd Najwyższy wyjaśnił, że „ograniczenie działania prawomocności wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone wyłącznie do pozwanego przedsiębiorcy oznacza, że niekorzystne skutki tego wyroku kierowane są jedynie do tego podmiotu, który miał zapewnione prawo do wysłuchania w postępowaniu.”

Podkreślić należy, iż powołana uchwała Sądu Najwyższego nie stoi w sprzeczności z treścią wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie C-119/15, Biuro (...) sp. z o.o. sp. k. w D. przeciwko Prezesowi UOKiK (ECLI:EU:C:2016:987). Odpowiadając na pytanie prejudycjalne Sądu Apelacyjnego w Warszawie zadane postanowieniem z dnia 19 listopada 2014 r. w sprawie sygn.. akt VI ACa 165/14 Trybunał Sprawiedliwości uznał, iż „art. 6 ust.1 i art. 7 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich w związku z art. 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów należy w świetle art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem sądu i wpisanych do rejestru postanowień uznanych za niedozwolone mogło zostać uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy, który nie brał udziału w postępowaniu zakończonym wpisem owych postanowień do wspomnianego rejestru, za działanie bezprawne, stanowiące podstawę nałożenia kary pieniężnej z tego tytułu, pod warunkiem – czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego – że przedsiębiorcy temu przysługuje skuteczny środek prawny zarówno przeciwko decyzji uznającej tożsamość porównywanych postanowień, obejmujący kwestię, czy – przy uwzględnieniu wszystkich istotnych okoliczności właściwych danej sprawie – owe postanowienia są materialnie identyczne, zwłaszcza pod względem wywoływanych przez nie szkodliwych dla konsumentów skutków, jak i przeciwko decyzji ustalającej w danym wypadku kwotę kary pieniężnej.” Powołane pytanie zostało zadane przed wydaniem przez Sąd Najwyższy wskazanej uchwały, w okresie gdy linia orzecnicza polskiej judykatury nie była ustalona. Sąd Najwyższy opowiedział się za prezentowanym poglądem np. w wyroku z dnia 12 lutego 2014 r. (III SK 18/13) i w wyroku z dnia 30 maja 2014 r. (III CSK 798/12), jednak stanowisko to nie było jednolite. Odpowiedź na pytanie prejudycjalne mogła mieć w tym okresie węzłowe znaczenie dla wykładni polskiego prawa. Sąd Najwyższy, odnosząc się w wymienionej uchwale do tego pytania wskazał, że jest ono aktualne „przy założeniu, że wynikająca z art. 479⁴³ k.p.c. rozszerzona podmiotowo prawomocność materialna wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone działa nie tylko przeciwko pozwanemu przedsiębiorcy, ale także każdemu innemu przedsiębiorcy, oraz że pod względem przedmiotowym prawomocność materialna takiego wyroku obejmuje nie tylko konkretne uznane za niedozwolone postanowienie konkretnego wzorca umowy, lecz również każde inne tożsame treściowo postanowienie wzorca umowy, a ponadto że przedmiotowy i podmiotowy zakres

uznania postanowienia wzorca umowy za niedozwolone w ramach kontroli abstrakcyjnej determinuje przedmiotowy i podmiotowy zakres działania zakazu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumenta, określonej w art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik”.

Analiza treści wyroku Trybunału Sprawiedliwości nie daje podstaw do przyjęcia, że zasada efektywności prawa unijnego nakazuje akceptację wariantu interpretacyjnego odmiennego od tego, który Sąd Najwyższy uznał za właściwy. Wywody Trybunału Sprawiedliwości odnoszą się do tego, czy relewantne unijne unormowania „stoją (...) na przeszkodzie temu, by stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem sądu i wpisanych do krajowego rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone mogło zostać uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy, który nie brał udziału w postępowaniu zakończonym wpisem owych postanowień do wspomnianego rejestru, za działanie bezprawne, stanowiące podstawę nałożenia kary pieniężnej z tego tytułu”. Nie wynika z nich w żaden sposób by wprowadzenie do krajowych systemów prawnych takich rozwiązań było obowiązkiem państw członkowskich. Brak też przekonujących argumentów wskazujących, że uwzględnienie powołanej uchwały Sądu Najwyższego prowadzi do obniżenia poziomu efektywności przyjętych w prawie polskim reguł ochrony konsumenta poniżej standardów wynikających z prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z powołaną uchwałą Sądu Najwyższego, prawo polskie nie przewiduje rozwiązań analogicznych do tych, które opisano w cytowanym fragmencie uzasadnienia wyroku Trybunału Sprawiedliwości. Fakt, że w orzeczeniu tym przesądzono, iż ich ewentualne wprowadzenie do krajowego porządku prawnego nie naruszałoby prawa unijnego nie ma znaczenia dla rozpatrywanej sprawy. Rozważania zaprezentowane przez Trybunał Sprawiedliwości nie podważają prawidłowości analiz, które doprowadziły polski Sąd Najwyższy do przyjęcia wskazanego stanowiska.

Do mylnych wniosków prowadzić może proste zestawienie fragmentów wskazanych orzeczeń. W tym kontekście wskazać należy, iż Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że „nie można utrzymywać, że system krajowy taki jak ten, w który wpisuje się postępowanie główne, narusza przysługujące przedsiębiorcom prawo do obrony lub zasadę ochrony sądowej” (pkt 43). Sąd Najwyższy uzasadnił natomiast swoje stanowisko potrzebą zapewnienia prawa do wysłuchania i wskazał, że jest ono gwarantowane na poziomie konstytucyjnym w art. 45 ust. 1, w art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz w art. 47 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Sprzeczność stanowisk Trybunału Konstytucyjnego jest jednak pozorna. Treść przedmiotowych standardów ochrony praw podstawowych na poziomie krajowym i unijnym nie musi być identyczna. Na analizowanej płaszczyźnie prawo unijne nie stoi na przeszkodzie zapewnieniu w krajowych porządkach prawnych gwarancji prawa do obrony, prawa do wysłuchania i zasady skutecznej ochrony prawnej idących dalej aniżeli analogiczne standardy ochronne przyjęte w prawie Unii Europejskiej. Przyjęcie, że kierunek wykładni odrzucony przez Sąd Najwyższy nie pozostaje w sprzeczności z prawem unijnym nie prowadzi bowiem do wniosku, że jest on zgodny z prawem polskim.

Zaznaczyć należy również, że Trybunał Sprawiedliwości nie badał bezpośrednio zgodności prawa polskiego z prawem unijnym, lecz dokonywał wykładni prawa Unii Europejskiej. Poza płaszczyznę oddziaływania prawa unijnego na krajowe porządki prawne ustalenia Trybunału dotyczące treści prawa polskiego mają zatem jedynie pomocniczy charakter i nie są wiążące dla sądów krajowych. Wskazać wypada, że Trybunał Sprawiedliwości zastrzegł, iż jego stanowisko dotyczące prawa polskiego opiera się na przedłożonych mu informacjach, „których zweryfikowanie należy do sadu odsyłającego” (pkt 43).

Na tym tle uwidacznia się też, że odpowiedź udzielona przez Trybunał Sprawiedliwości zachowuje walor użyteczności na obecnym etapie rozwoju prawa polskiego, a więc w stanie, dla którego ukształtowanie się węzłowe znaczenie miała powołana uchwała Sądu Najwyższego. Orzeczenie unijne wytyczyło granice, w których polska judykatura mogłaby bez naruszania prawa unijnego zmienić swoje stanowisko w przedmiotowej kwestii. W ramach tych granic mieściłoby się przyjęcie kierunku analitycznego zasadniczo odmiennego od tego, który zaakceptował Sąd Najwyższy. Z wywodów Trybunału Sprawiedliwości wynika natomiast, iż niedopuszczalne byłoby uznanie, że wystarczające do zapewnienia przedsiębiorcom poziomu ochrony wymaganego przez prawo unijne jest przyjęcie, iż zakres sądowego badania

tożsamości relewantnych klauzul ograniczyć się może „wyłącznie do zwykłego formalnego porównania badanych postanowień z tymi widniejącymi w rejestrze” (pkt 42).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż powoływane w decyzji wyroki SOKiK, stwierdzające abuzywność klauzul wpisanych do rejestru, z którymi zdaniem Prezesa UOKiK tożsame były postanowienia zawarte we wzorcu umownym wykorzystywanym przez powoda, nie zostały wydane w stosunku do powodowego Przedsiębiorcy.

Wobec tego, że rozszerzona prawomocność materialna wyroku nie działa przeciwko innemu przedsiębiorcy, a wyłącznie przeciwko temu, którego dotyczył prawomocny wyrok uznający postanowienia wykorzystywanego przez niego wzorca umownego za niedozwolone, nie ma możliwości uznania, że stosowanie przez powoda wskazanych w decyzji klauzul było bezprawne i stanowiło praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Ze względu na brak możliwości przypisania powodowi stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów Prezes UOKiK nie był również uprawniony do nałożenia na Przedsiębiorcę kary pieniężnej, oraz obciążenia powoda kosztami postępowania administracyjnego.

Z uwagi na dokonanie powyższych ustaleń analizowanie w sprawie kwestii tożsamości poszczególnych klauzul zawartych we wzorcu stosowanym przez powoda z klauzulami wpisanymi do Rejestru, wysokości nałożonej kary i przesłanek jej nałożenia było zbędne.

Analogiczne stanowisko zostało wyrażone w wyrokach Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 lutego 2017 r., VI ACa 1873/15 oraz z dnia 19 maja 2017 r., VI ACa 470/14.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy uznając, że decyzja, jakkolwiek z innych niż przedstawione w odwołaniu przyczyn, nie jest zasadna, na podstawie art. 479^{31a} § 3 k.p.c. uchylił zaskarżoną decyzję.

O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c. stosowanie do wyniku sporu.

SSO Witold Rękosiewicz